

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní škola Vrchlabí, Školní 1336, okres Trutnov

543 01 Vrchlabí

Identifikátor školy: 600 102 505

Zřizovatel: Město Vrchlabí, Zámek 1, 543 01 Vrchlabí

Školský úřad Trutnov, Horská ulice 5, 541 75 Trutnov

Termín konání komplexní inspekce: 2. – 3. března, 6. – 10. března 2000

Čj.	092 62/00-5016
Signatura	ki5ct101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Vrchlabí je sídlištní pavilónová škola. Vznikla dne 1. července 1998 spojením dvou subjektů – Základní školy Vrchlabí, Školní 1336 a Základní školy J. A. Komenského Vrchlabí, Komenského 616. Patří k ní další dvě budovy. V době konání inspekce ji navštěvovalo 870 žáků. Většina z nich jsou místní, ostatní žáci dojíždějí z Vrchlabí III., IV., z Lánova, Horní Kalné, Dolní Kalné, Kunčič nad Labem, Černého Dolu, Dolního Lánova, Dolního Dvora, Špindlerova Mlýna, Horní Branné, Z Hrabačova, Strážného, Kněžic a Čisté v Krkonoších.

Ve škole je 40 tříd (první stupeň – 12 tříd, druhý stupeň – 18), 54 učitelů a 8 vychovatelek.

V tomto školním roce probíhá výuka takto:

- I. – IV. třídy (A, B) a V. třídy (A, B, C, D) podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-20,
- I. – IV. třídy (C, D) a V. třídy (E, F) podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20,
- třídy druhého stupně podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-20, pouze ve třídách IX. D, E dobíhá výuka podle upravených učebních dokumentů čj. 18 730/91-20.

Ve škole jsou 2 počítačové učebny propojené do sítě a napojené na Internet. Součástí školy je velký sportovní lehkooatletický areál.

Po splnutí škol neproběhla ve škole doposud žádná inspekční činnost.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání byla hodnocena na prvním a druhém stupni ve sledovaných předmětech z hlediska plánování a přípravy výuky, podmínek výuky, organizace a metod výuky, úrovně prováděné motivace a hodnocení žáků, úrovně interakce a komunikace při výuce.

Předměty na prvním stupni (1. - 5. ročník)

Výuka ve třídách prvního stupně probíhá ve třech budovách podle dvou vzdělávacích programů. V hlavní budově školy ve Školní ulici je umístěno 12 tříd, ve kterých se učí podle vzdělávacího programu Základní škola. V dalších dvou budovách (v objektu mateřské školy v Komenského ulici a v budově zvané Dukla) probíhá výchovně vzdělávací proces podle vzdělávacího programu Obecná škola. Toto rozdělení platí od doby, kdy byly dvě původně samostatné školy, z nichž v každé se vyučovalo podle jiných vzdělávacích programů, spojeny v jeden právní subjekt. Po ukončení 5. ročníku jsou všichni žáci dále vyučováni podle jednotného vzdělávacího programu Základní škola. Hospitační činností nebyly zjištěny rozdíly v průběhu vyučovacích hodin ani v užívání a výběru vyučovacích metod a forem práce. Z tohoto důvodu je kvalita vzdělávání ve třídách prvního stupně hodnocena společně bez ohledu na užívaný vzdělávací program.

V průběhu inspekce bylo provedeno celkem 14 hospitací ve všech ročnících prvního stupně v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda a přírodověda.

Plánování a příprava výuky

Časová dotace věnovaná jednotlivým předmětům odpovídá v základní škole ve všech předmětech schválenému učebnímu plánu, v obecné škole souhlasí ve všech ročnících celková

týdenní hodinová dotace, u jednotlivých předmětů nelze vyhodnocení provést vzhledem k procentuálnímu vyjádření časové dotace předmětů. Členění učiva do ročníků je v souladu se schválenými učebními programy. Učitelé nemají vypracované tematické plány, někteří z nich mají pouze v učebnici označeno, kdy které učivo budou probírat. Vzhledem k tomu, že učebnice různých nakladatelství nekopírují přesně osnovy daných vzdělávacích programů, je tento způsob plánování učiva inspekcí hodnocen jako nevyhovující. Stanovené výukové cíle byly žákům v úvodu hodiny sdělovány jen zřídka, vždy však odpovídaly standardu vzdělávání a aktuálnímu složení třídy. Některé učitelky plánovaly učivo velmi promyšleně. Například v jedné třídě bylo cílem hodiny přírodovědy učivo, jehož název tvořil předem vyluštěnou tajenku křížovky v hodině českého jazyka. Na všechny hodiny byly kvalitně a funkčně připravené tabule.

O žácích se specifickými poruchami učení a chování jsou vyučující informováni, na nástěnce ve sborovně školy je vyvěšen seznam všech žáků, kteří prošli vyšetřením v některém odborném poradenském pracovišti.

Podmínky výuky

Výchovně vzdělávací proces na prvním stupni zabezpečují celkem dvacet dvě učitelky, z nichž třináct splňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Další čtyři mají vzdělání pro 6. - 9. ročník základní školy, tři mají pouze středoškolské vzdělání a dvě si požadované vzdělání doplňují dálkovým studiem. Kvalita výuky byla nesplněním požadavků pedagogické a odborné způsobilosti částečně ovlivněna v oblastech organizace vyučovacího procesu a věcné správnosti výuky.

Třídy jsou pro počet zařazených žáků dostatečně velké, světlé, kvalitně vybavené odpovídajícím školním nábytkem vhodné velikosti. Výjimku tvoří 3 třídy, ve kterých dochází k porušování zásad psychohygieny:

- V jedné ze tříd jsou lavice umístěny v části třídy, kde na levé straně, odkud má padat světlo, je zeď. Ve třídě je proto nutné stále svítit, přestože oken je dostatek a změna uspořádání třídy je možná. V úrovni oken je pak položen koberec, kde žáci pracují jen omezenou část vyučovací doby.
- V další třídě, která je vybavená novým žakovským nábytkem, neodpovídá velikost lavic výšce žáků. Některí žáci nedosáhnou nohama na zem či jejich židle se výškou nehodí k výšce lavice.
- Netradiční uspořádání lavic v další třídě způsobuje oslňování části žáků sluncem a nepřírozené každodenní několik hodin trvající otáčení hlavy na stejnou stranu. Rovněž není dodržena zásada, že světlo má při psaní dopadat z levé strany.

Dalším negativním zjištěním je absence relaxačních chvil v převážné většině sledovaných hodin.

Ve všech třídách měli žáci k dispozici dostatek pomůcek zčásti zapůjčených z dobře vybavených kabinetů (mapy, atlasy, nástěnné tabule, slepé mapy, knihy, fólie), zčásti vyráběných učitelkami (kartičky, nakopírované pracovní listy, krabičky se slovními druhy). Ve třech třídách učitelky vhodně využily didaktickou techniku (meotar, diaprojektor, radiomagnetofon). Výpočetní technika nebyla ve sledovaných hodinách prvního stupně využita. Třídy jsou velmi pěkně vyzdobené, mimo jiné jsou ve značné míře využity práce žáků a nástěnné obrazy probíraného učiva.

V užívání učebnic ve výuce podle různých vzdělávacích programů byly zjištěny rozdíly. Ve

třídách se vzdělávacím programem Základní škola jsou převážně používány učebnice a pracovní sešity nakladatelství Alter, texty ostatních nakladatelství jen doplňkově. V Obecné škole se řady jednotlivých nakladatelství neuvádějí, každá vyučující volí učební texty dle svého výběru. Ve čtyřech sledovaných hodinách tak byly užívány texty nakladatelství Alter, Studio 1 + 1, Fortuna a Prodos.

V části hodin byly vhodně využívány další zdroje informací. Rovněž vytváření prostoru pro skupinové aktivity bylo sledováno jen omezeně. Tuto organizační formu zvolily pouze tři učitelky. Průběh těchto tří hodin jasně prokázal, že žáci jsou na skupinovou práci zvyklí, jsou vedeni ke vzájemné pomoci a spolupráci.

Ve využití vyučovacího času byly shledány značné rozdíly. V hodinách, kde efektivita práce byla nízká, se často objevovaly nedostatečně vytvořené pracovní návyky žáků a kázeňské problémy. Ty vyplývaly i ze skutečnosti, že převážnou část hodin mluvily pouze učitelky, žáci byli spíše pasivním objektem výuky. Učivo bylo interpretováno s malými výjimkami věcně správně.

Organizace, formy a metody výuky

V organizačním zajištění výuky bylo zjištěno porušení § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. V budově Dukla není dodržena přestávka mezi dopoledním a odpoledním vyučováním v délce nejméně 60 minut. Vzhledem ke značné vzdálenosti školní jídelny a frontám, které se v době obědů v jídelně tvoří, neumožňuje zkrácená přestávka potřebný odpočinek a relaxaci žáků před odpoledním vyučováním.

Kromě jedné hodiny byly organizační pokyny vyučujících jasné, srozumitelné a přiměřené věku žáků. Vytváření prostoru pro individuální potřeby žáků však bylo sledováno jen ojediněle, stejně jako diferenciací práce pro žáky s různými schopnostmi a odlišným pracovním tempem. Kvalita péče o žáky se specifickými poruchami učení a chování je popsána v bodě Další významná zjištění.

V 5. ročníku je v souladu s § 42 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, v platném znění, zařazen žák, který plní čtvrtý rok školní docházky. Na základě zjištění Pedagogicko-psychologické poradny se jedná o žáka se značně nadprůměrnou inteligencí, byl proto zařazen přímo do 2. ročníku. Hospitace ve třídě potvrdila, že toto rozhodnutí bylo správné. Chlapec vyniká i mezi o rok staršími spolužáky.

Jen v části hodin byly užívány aktivizující metody a formy práce, které přispívají k lepšímu pochopení a zapamatování učiva. Toto konstatování se týká stejnou měrou výuky v základní i obecné škole. Zvláště v obecné škole by užívání odlišných forem práce mělo být samozřejmostí. Většina hodin se vyznačovala frontální výukou. Hry, soutěže a techniky, které podporují zapamatování učiva, byly zařazovány výjimečně. K oživení výuky část učitelek zařazovala takové formy práce, u nichž docházelo k častým změnám poloh při práci (hra v kruhu, výuka na koberec či před tabulí, cvičení za doprovodu říkanky apod.). ČŠI nejvíce hodnotí předvedený způsob práce, ve kterém se žáci dopracují správného řešení vlastní práci, učitelka práci řídí a žáci pracují. V řadě hodin bylo vhodně využito mezipředmětových vztahů.

Ve třídách, kde vyučovaly učitelky s aprobační pro 6. - 9. ročník, byly občas užívány metody a formy práce neodpovídající věku žáků. Pedagogické zásady byly respektovány ve většině sledovaných hodin.

Motivace a hodnocení

Vstupní motivační metody spočívaly především ve sdělení cíle vyučovacích hodin, jen ojediněle bylo sledováno zahájení společným pozdravem, říkankou či využitím významných dnů v životě

dětí. Průběžná motivace se projevovala především aktualizací učiva, kdy bylo zejména navazováno na životní zkušenosti žáků. Všechny hodiny se vyznačovaly ověřováním pochopení látky, v případě potřeby učitelky žákům pomáhaly. Opakování vždy navazovalo na předchozí probírané učivo a bylo dokladem velmi dobré úrovně znalostí žáků. Vzhledem k tomu, že zkoušení a klasifikaci se učitelky v průběhu inspekce vyhýbaly, nelze posoudit objektivitu a spravedlnost hodnocení výkonu žáků. Při kontrole školních sešitů žáků byly zjištěny značné rozdíly v četnosti kontrol sešitů i v užívání klasifikačních stupňů, a to i ve stejném ročníku. V některých sešitech nebyla za 6 měsíců trvání školního roku jediná známka ani podpis učitelky. Rovněž požadavky na úpravu sešitů žáci v jedné ze tříd prokazatelně neznali. To svědčí o rezervách v kontrolní činnosti vedení školy. V žakovských knížkách a notýscích je dostatek známek, v některých třídách učitelky nevyžadují pravidelné podpisy rodičů. V těchto třídách není zřejmé, zda jsou rodiče o výsledcích práce svých dětí průběžně informováni.

Hodnocení v závěru hodiny bylo zařazeno jen v části sledovaných hodin. Sebehodnocení a sebereflexe žáků byly učitelkou podporovány pouze v jedné ze tříd.

Interakce a komunikace

Spolupráce mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy byla ve všech třídách velmi dobrá. Učitelky přistupovaly k žákům vlídně a přátelsky. Atmosféra ve třídách byla s malými výjimkami pracovní, klidná a vstřícná. Komunikace je zjevně založena na vzájemné důvěře.

V rozvoji komunikačních schopností žáků byly shledány největší rozdíly. V části tříd byli žáci vedeni k odpovědím celými větami, byla jim vysvětlována cizí a neznámá slova, pochopení obtížných slov bylo ověřováno, správně zdůvodňovali svá rozhodnutí. Naopak v některých třídách byla užívána hovorová čeština, některé nesprávné tvary slov učitelky neopravovaly, byly tolerovány jednoslovné odpovědi či žáci mluvili nevýrazně, tiše a vzájemně se neslyšeli. V této oblasti zjevně chybí práce metodických sdružení a kontrolní činnost vedení školy.

V části tříd učitelky pozitivně ovlivňovaly psychosociální podmínky výuky a usilovaly o pozitivní vztahy mezi žáky navzájem. Snaha o přiměřenou toleranci mezi žáky byla sledována pouze v jednom případě. K výuce žáci projevovali pozitivní vztah.

Plánování a příprava výuky mají průměrnou úroveň. Materiální podmínky jsou velmi dobré. V oblasti personálních podmínek jsou rezervy, část vyučujících nemá splněné podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve třídách prvního stupně ZŠ. Personální podmínky jsou rovněž hodnoceny jako dobré. V dodržování psychohygienických podmínek byly shledány rezervy, pozitiva a negativa jsou v rovnováze. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, oblast motivace, hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako dobré.

V žádné ze sledovaných hodin nebyla věnována náležitá péče žákům se specifickými vývojovými poruchami učení.

Úroveň výuky na prvním stupni je celkově hodnocena jako dobrá.

Předměty na druhém stupni

Český jazyk

Časová dotace odpovídá v jednotlivých ročnících schválenému učebnímu plánu, tematické plány učitelé nemají a při výuce se řídí především učebnicí. Zápisy v třídních knihách

u některých vyučujících jsou nekonkrétní a obecné. Jednotlivé složky učiva jsou na základě zápisů v třídních knihách střídány. Kontinuita učiva mezi jednotlivými ročníky je dle vyjádření zástupkyně školy sledována, zápisy z jednání předmětové komise však nejsou pořizovány. Všichni vyučující byli na výuku připraveni.

Předmět vyučuje 7 učitelů, z nichž 1 nemá odbornou i pedagogickou způsobilost, jedna vyučující má pouze pedagogickou způsobilost. Psychohygienické podmínky byly při výuce na běžné úrovni.

Ve sledovaných hodinách byly v úvodních částech hodin aplikovány metody opakovací, metody aplikační a procvičovací. Ústní zkoušení nebylo zařazeno do žádné z hodin. Vysvětlování nového učiva probíhalo většinou formou dialogu se žáky, doplňovacími otázkami vedli učitelé žáky k pochopení souvislostí. Jen v některých hodinách mluvnických i literárních byly zařazeny aktivizující a tvořivé formy práce, které značnou měrou přispívaly k udržení zájmu a pozornosti žáků. Ve věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky. Tradiční struktura jednotlivých hodin nebyla u některých vyučujících dodržena v závěrečné fázi – nedostávalo se času na shrnutí a zažití učiva i zpětnou vazbu pro jeho pochopení.

Při výuce nebyla v žádné z hodin zaregistrována práce s žáky s vývojovými poruchami učení. Sešity žáků jsou kontrolovány zřídka, jejich grafická i estetická úprava je nízká.

Vstupní motivační metody užívali jen někteří učitelé, řada z nich v úvodu hodin jen prezentovala cíl hodiny. Oceňování žáků pochvalou za dobrý výkon prováděli pouze někteří vyučující v závěru hodiny, průběžné pozitivní posilování při výuce bylo součástí většiny hodin. K sebehodnocení žáci nebyli vyzýváni. Klasifikace výkonu žáka nebyla v hodinách provedena. Didaktické zásady byly respektovány.

Komunikace žáků byla na průměrné úrovni. Pohotovost a kvalita vyjadřování vyučujících byla ve všech navštívených hodinách velmi dobrá. V hodinách převládala přátelská atmosféra s citlivým přístupem učitelů k žákům.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako dobré, personální, materiální i psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny velmi dobře, oblast hodnocení a motivace dobře. Interakce a komunikace žáků v hodinách jsou hodnoceny rovněž jako velmi dobré.

Celková úroveň výuky českého jazyka je velmi dobrá.

Cizí jazyk

Výuka byla hodnocena na základě hospitační činnosti, orientačního pohovoru s vyučujícími, seznamu učebních pomůcek pro výuku cizích jazyků. Z tohoto dílčího hledu lze konstatovat, že ve škole se vyučuje dvěma cizími jazyky, anglickému a německému jazyku. Oba dva předměty jsou volitelné. Kromě těchto volitelných předmětů nabízí ještě vedení školy nepovinnou konverzaci v německém jazyce. Vedení školy vychází žákům vstříc a umožňuje tuto diverzifikaci v nabídce, i když musí dodatečně řešit proporcionálně rovnováhu v poptávce, zejména po odchodu žáků do víceletého gymnázia. Hodnocená výuka byla zajištěna třemi vyučujícími, z nichž jedna má odbornou a pedagogickou způsobilost, druhá splňovala odbornou a další pedagogickou způsobilost. Učební plány byly naplňovány. Učební osnovy cizích jazyků nebyly vyučujícími rozpracovány do tematických plánů v závislosti na časovém harmonogramu jednotlivých měsíců a používaných učebnic, dle rozhovoru s vyučující se učivo probírá tak dlouho, pokud ho žáci nepochopí. Při srovnávání probíraného učiva s tematickými plány jiných základních škol bylo zjištěno měsíční zpoždění při probírání učiva, v devátém ročníku při výuce anglického jazyka dvouměsíční zpoždění. Při intenzivním nácviku lze ještě toto zpoždění vyrovnat. Tematické plány slouží především k rozvržení učiva a odstraňují

kumulaci náročného zkoušení či písemných prací v jednotlivých předmětech. Předmětová komise cizích jazyků dle vyjádření zástupkyně školy je funkční, zabývá se sladováním probíraného učiva, ale inspekci nebyly předloženy písemné záznamy z těchto schůzek, takže nelze její činnost prokazatelně doložit.

Výuka probíhala jak v kmenových učebnách, tak v učebnách jazykových. Ve všech učebnách měli žáci dostatek pracovního místa, subjektivně zjištěné tepelné i světelné podmínky byly velmi dobré. V kmenové učebně byla na stropě plíseň (výuka anglického jazyka IX. A, B). Jedna jazyková učebna byla vybavena videorekordérem a televizí, ve druhé učebně sloužící výuce německého jazyka nebyla tato didaktická technika instalovaná. Všechny vyučující mají k dispozici radiomagnetofon, který byl plně při výuce využíván. Materiálně technická základna výuky je tvořena zejména učebnicemi se schvalovacími doložkami MŠMT ČR. Na druhém stupni jsou to učebnice angličtiny Project English 1, 2 a New project English (jedna skupina), tato moderní učebnice splňuje podmínky i pro výuku audiovizuální metodou. Německý jazyk je zajišťován učebnicemi Wer ? Wie ? Was?, pro rozšíření výuky využívají žáci německé a anglické časopisy, které pravidelně odebírají. Pro oba dva jazyky jsou k dispozici nástěnné tabule s tematickými obrázky, gramatickými paradigmata, mapy příslušných jazykových oblastí, slovníky, odborné příručky. Žáci mají rovněž možnost pracovat s výukovými jazykovými programy na počítačích. Školní knihovna obsahuje na 70 německých knih, které si mohou žáci zapůjčovat.

Z hlediska didaktiky předmětu většinou při vyučování chybělo stanovení cíle výuky a následně závěrečné shrnutí učiva za aktivní participace žáků.

Pestrost výuky byla zajištěna střídáním forem a metod práce. Týmová práce, práce ve dvojicích, zařazení relaxačních písní, pohybových her - to vše se střídalo při procvičování základních jazykových dovedností (mluvení, psaní, čtení) a poslechu, který sloužil jako predikce hlavního článku i jako nácvik správné fonetiky. Poslech byl rovněž zpětnovazebně prověřen. Střídání forem a metod práce při výuce zajišťovaly dobré psychohygienické podmínky (střídání celků náročných na koncentraci s celky méně náročnými).

Nové gramatické učivo bylo důsledně vysvětleno a procvičeno, příklady zapsány na tabuli. Individuální přístup vyučujících k žákům se specifickými poruchami učení nebyl během výuky zaznamenán. Žáci prokazovali průměrné jazykové znalosti a řečové dovednosti, které směřovaly do tematiky aktualizující počasí nebo vycházely z daných článků učebnic.

Vstupní, průběžná motivace a motivace aktualizací učiva nebyly realizovány, ale žáci jsou trvale v německém jazyce motivováni možnostmi navazování přátelských kontaktů se svými vrstevníky v Německu a rovněž možnostmi zúčastňovat se konverzačních soutěží v německém jazyce. Při výuce německého i anglického jazyka byly vědomosti žáků testovány individuálním zkoušením. Jen však při výuce německého jazyka byl kromě klasifikace ohodnocen i výkon žáků slovně, žáci dostali prostor pro vlastní sebehodnocení a bylo přihlíženo i ke snahám o pokrok. V namátkově kontrolovaných žákovských knížkách byl zjištěn malý počet zapsaných známek vzhledem k počtu žáků ve třídách a termínu inspekce.

Písemný projev žáků (krátká mluvnická, pravopisná cvičení, domácí úkoly) není důsledně vyučujícími kontrolován v žákovských sešitech anglického jazyka.

Výuka byla vedena z hlediska odbornosti předmětu správně, vyučující se snažily rozvíjet průměrné komunikativní dovednosti žáků prostřednictvím řečových aktivit a prostřednictvím kooperativních vyučovacích technik, týmovou práci rozvíjely v žácích smysl pro kooperaci a vzájemnou toleranci.

Plánování a příprava hodin je hodnocena dle zjištěných skutečností jako dobrá, personální podmínky výuky jsou hodnoceny z hlediska navštívené výuky dobře, materiální podmínky

výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, psychohygienické podmínky výuky jsou rovněž velmi dobré, organizace, formy a metody výuky aplikované v době inspekce byly hodnoceny jako velmi dobré, motivace a hodnocení žáků je klasifikováno jako dobré, oblast interakce a komunikace je rovněž hodnocena jako dobrá. Vzhledem k tomu, že klasifikované oblasti výuky jsou vyvážené z hlediska hodnotící stupnice, lze výuku cizích jazyků hodnotit jako dobrou.

Matematika

Hodinová dotace předmětu odpovídá učebnímu programu Základní škola, členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s osnovami.

Předmět je vyučován z 92% učiteli s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, které svou velikostí, osvětlením i vybavením žákovským nábytkem odpovídají psychohygienickým požadavkům. Vyučující však nevěnovali pozornost duševní a fyzické relaxaci, až na ojedinělé výjimky neupozornili žáky na nesprávné sezení.

Materiální zázemí, tj. vybavení kabinetu matematiky, je srovnatelné s jinými školami stejného typu a je dobré. Většina pomůcek pochází ze 70. a 80. let a jsou nepoužívané, jelikož byly vyrobeny pro jiný učební program. Modelů geometrických těles a kalkulátorů je dostatečné množství. Všechny používané učebnice mají schvalovací doložku MŠMT ČR.

Výuka matematiky byla učiteli ve většině sledovaných hodin promyšlená a dobře připravená, věcně a odborně správná. Byla využívána řada metod charakteristických pro výuku tohoto předmětu. Téměř ve všech hodinách byl kladen důraz na samostatnou práci žáků a to zejména při procvičování. Často byl uplatňován individuální přístup k žákům, výjimečně byla zařazena skupinová práce. Diferencovaný přístup byl uplatněn zadáváním úloh různé obtížnosti podle schopností jednotlivců, kteří také mohli postupovat podle vlastního uvážení rychlejším tempem. Byla rozvíjena představivost, paměť a logický úsudek.

Učitelé žákům pomáhali, radili jim a povzbuzovali je. Případné chyby s nimi rozebírali a danou problematiku se jim snažili přiblížit na základě jejich zkušeností. Pozitivně hodnotili alternativní přístup žáků při řešení některých úloh.

V žádné hodině nebyla použita didaktická technika.

Kontrolní práce z matematiky jsou psány v řádných termínech. Jejich obsah odpovídá osnovám, obtížnost je přiměřená. Grafická úroveň však neodpovídá významu těchto prací. Nízkou úroveň mají i ostatní písemné projevy žáků. Příčinou mohou být nejednotné požadavky učitelů na jejich úpravu.

Přístupy učitelů k žákům byly značně rozdílné - od velmi autoritativního po přátelské. Chování žáků bylo dobré. Při vyučování však byli většinou pasivní.

Plánování, příprava, podmínky, organizace a metody výuky jsou velmi dobré. Motivace, hodnocení, interakce a komunikace jsou dobré.

Výuka matematiky je velmi dobrá.

Chemie, fyzika

Sledované vyučovací hodiny z obou předmětů byly voleny tak, aby bylo možné posoudit kvalitu výuky vedené jednotlivými vyučujícími a na základě toho stanovit výsledné hodnocení.

Výuka předmětů probíhá v návaznosti na platné učební dokumenty a v souladu s rozpracovaným učebním plánem pro školní rok 1999/2000. Časová dotace výuky fyziky v 6. - 9. ročníku je po dvou hodinách týdně v každém ročníku, výuka chemie v 8. a 9. ročníku

je realizována taktéž ve dvouhodinové týdenní dotaci. Tematické plány s časovým rozvržením učiva nejsou vyučujícími vypracovány. Na základě porovnání obsahu probraného učiva v jednotlivých ročnících s obsahem učiva daného platnou učební osnovou nebylo zjištěno rozdílu. Plánování a řazení učiva většinou probíhá v návaznosti na obsah učiva, který je uveden v používaných učebnicích. Laboratorní cvičení jsou průběžně konána v požadovaném množství. Žákům 9. ročníku je umožněno prohloubit si praktické dovednosti v rámci zavedeného volitelného chemicko-biologického praktika.

Bezprostřední příprava na sledované hodiny výuky chemie byla pečlivě provedena. Výukové cíle u jednotlivých vyučovacích hodin byly přiměřeně stanoveny vzhledem k standardu vzdělávání i k aktuálnímu složení žáků ve třídě. Typ a struktura hodin byly přiměřeně zvoleny ke stanoveným výukovým cílům.

Výuka střídavě probíhala jak v příslušných odborných učebnách, tak i kmenových třídách. Odborné učebny jsou nadstandardně vybaveny multimediální didaktickou technikou i vhodnými učebními pomůckami. Účelné a funkční zařízení odborných učeben umožňuje konání praktických cvičení ze všech stanovených tematických částí učiva.

Fond učebnic je průběžně inovován. Pro výuku chemie jsou využívány nové učebnice, zatímco k výuce fyziky jsou většinou k dispozici starší učebnice vydané SPN v roce 1989, které nejsou zpracovány v návaznosti na učební osnovu fyziky realizovaného vzdělávacího programu.

Psychohygienické podmínky výuky ve vztahu k prostředí i vzhledem k respektování základních psychohygienických zásad v průběhu procesu výuky byly velmi dobré.

Výuka je vedena většinou plně kvalifikovanými vyučujícími. Pouze jedna vyučující si kvalifikačním studiem doplňuje požadovanou pedagogickou způsobilost. Její pedagogický přístup a vedení žáků byly na velmi dobré úrovni.

Zhlédnuté vyučovací hodiny se vyznačovaly účelným řízením výuky. Výklad učiva byl velmi dobře připraven jak po stránce didaktické, tak i metodické. Metody práce byly voleny přiměřeně k věku žáků i náročnosti obsahu zařazeného učiva. Použité formy práce podporovaly aktivní zapojení žáků do procesu učení. Při práci se žáky s vývojovými poruchami učení nebylo však možné posoudit účelnost volených specifických metod a technik práce, neboť chybělo zpracování individuálních plánů, v kterých je uváděn způsob zohlednění vzhledem k typu a rozsahu poruchy. Nové učivo bylo vyvozováno v návaznosti na poznatky žáků a uváděno do širších souvislostí ve spojení s praktickým využitím. Žákům byly předkládány poznatky v systemizované formě, v žádaném rozsahu i tempu. Přiměřený důraz byl kladen jak na vytvoření základního systému poznatků, tak i na rozvoj funkčního logického myšlení žáků. Při výuce bylo použito problémového vyučování, skupinové práce žáků, žákovských a demonstračních pokusů, práce žáků s učebnicí a tabulkami. Přesto v řadě zhlédnutých hodin bylo poměrně málo využíváno samostatných forem učení žáků a chyběla vhodná aktualizace učiva. Diferenciace ve výuce nebyla příliš uplatňována. Pro fixaci poznatků bylo efektivně využíváno práce s výukovými programy, práce s modely i shrnujících otázek v učebnici. Organizace práce byla ve většině hodin velmi dobrá, v závěru hodin nechybělo shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků. V interpretaci učiva se jen zřídka objevily drobné nepřesnosti.

K motivaci žáků bylo vhodně využito demonstračních i žákovských pokusů, uvádění praktického využití poznatků v návaznosti na zkušenosti žáků, formativního hodnocení dílčích výsledků žáků. Důraz byl kladen na smysluplnost výuky a využití poznatků v praktickém životě. Žáci byli vedeni k sebereflexi a sebehodnocení své práce. K ověřování znalostí žáků bylo využito písemných testů a orientačního zkoušení žáků. Otázky byly zaměřeny jak na míru a kvalitu osvojených vědomostí, tak i na schopnost aplikace učiva. U odpovědí žáků bylo

vyžadováno jejich zdůvodnění. Náročnost zadaných otázek a úkolů byla přiměřená požadavkům učebních osnov. Průběžně realizovaná zpětná kontrolní vazba umožnila operativně se navracet k problémovým částem učiva. Formativní hodnocení většinou pozitivně ovlivňovalo výkony žáků. Pouze v některých vyučovacích hodinách byly pozorovány určité rezervy jak v oceňování snahy a pokroku žáků, tak i v rovině pozitivní motivace žáků dané přístupem vyučujícího.

Ve většině zhlédnutých hodin byla vytvořena velmi příjemná pracovní atmosféra. Sociální vztahy byly převážně založeny na vzájemné důvěře, otevřenosti a vstřícnosti. Ve vzájemné komunikaci byla akceptována dohodnutá pravidla a respektovány zásady slušného chování. Jen ojediněle byla pozorována nekázeň žáků v hodinách a ze strany vyučujících méně vhodný způsob usměrnění nežádoucí aktivity žáků. Žáci byli průběžně vedeni k vyjadřování svých poznatků a myšlenek. Pouze v nepatrné části zhlédnutých hodin nebyla v důsledku příliš výrazného vedení výuky dána žákům plná možnost uplatnit své názory. Vyučující kladli dostatečný důraz na správnost, přesnost a kultivovanost vyjadřování. Verbální i neverbální komunikace učitelů byla na velmi dobré úrovni.

Plánování a příprava výuky probíhá v návaznosti na schválené učební dokumenty. Určité rezervy byly zjištěny v úrovni vlastního časového rozplánování učiva, přesto lze tuto oblast hodnotit velmi dobře. Jako výborné jsou hodnoceny podmínky personální a materiální. Zbývající sledované ukazatele kvality výuky (psychohygienické podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace) jsou shodně hodnoceny jako velmi dobré.

Celková kvalita výuky fyziky a chemie je na velmi dobré úrovni.

Přírodopis

Předmět je vyučován výhradně učiteli s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Hodinová dotace i členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídají schválenému učebnímu plánu. Výuka přírodopisu je podpořena volitelnými předměty chemicko-biologické praktikum a ornitologický seminář.

Všechny sledované hodiny se uskutečnily v krásném prostředí v odborné učebně přírodopisu, která svým uspořádáním, podnětností a estetikou, vybavením didaktickou technikou a množstvím pomůcek, modelů, obrazů a přírodnin nemá obdoby v celém regionu. Didaktická technika je instalována tak, že je pohotově k dispozici bez složité přípravy v kterékoli části hodiny. Kabinet je vybaven množstvím studijního materiálu. Pomůcky jsou průběžně doplňovány a modernizovány. Řada pomůcek a exponátů byla pořízena svépomocí nebo byly darovány rodiči.

Metodická stavba všech zhlédnutých hodin byla vynikající. Vyučující přizpůsobili metody výuky věku žáků. Všechny hodiny měly klasickou stavbu s opakováním staršího učiva, výkladem nové látky a procvičením. Většina hodin měla rychlý spád, žáci byli aktivní a prokazovali velmi dobré vědomosti. Při výkladu nové látky, ale také při opakování a procvičování bylo použito velké množství názorných pomůcek (schémata, stereomikroskop, nástěnná mapa, nástěnné obrazy, videonahrávky, zpětný projektor, vzorky mechů, barevné nákresy na tabuli, vzorky hornin, odborná literatura). Didaktická technika byla použita účelně a neformálně. Promyšlené bylo i využití zkušeností žáků, mezipředmětových vztahů a zdůraznění místních podmínek.

Z vyučovacích metod byla zařazena skupinová práce, práce a pozorování ve dvojicích, samostatná práce s učebnicí.

Vynikající úroveň žákovských sešitů je výsledkem pozornosti, kterou vyučující věnují způsobu

zápisu.

Žáci často uplatňovali svoje zkušenosti a názory.

V průběhu zkoušení jednotlivců byli i ostatní žáci udržováni v aktivitě.

Motivace ve všech hodinách byla nenásilná, samo prostředí, ve kterém se výuka odehrávala, bylo motivující. Frekvence zkoušení v průběhu roku je vyhovující. Hodnocení bylo žákům zdůvodněno. V závěru hodiny bylo krátce provedeno hodnocení práce třídy jako celku.

Komunikace mezi žáky a učiteli probíhala na základě vzájemného respektu. Žáci se neostýchali vyslovit vlastní názory, jejich odpovědi byly většinou souvislé a zřetelné.

Zajímavý způsob výuky, neustálé zaměstnání žáků a pestrost vyučovacích metod měly za následek jejich přirozenou disciplinovanost.

Vynikající úroveň výuky přírodopisu potvrzuje umístění žáků na 1. a 3. místě v okresním kole biologické olympiády v minulém školním roce.

Plánování a příprava výuky, personální, materiální a psychohygienické podmínky jsou zcela mimořádné. Organizace a metody výuky jsou vynikající stejně jako motivace a hodnocení. Interakce a komunikace mají spíše nadprůměrnou úroveň.

Kvalita výuky přírodopisu je zcela mimořádná.

Zeměpis

Hodinová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu. Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s osnovami vzdělávacího programu Základní škola. Povinná výuka je podpořena volitelným předmětem zeměpisné praktikum.

Předmět vyučují dva učitelé s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí a dva s pedagogickou způsobilostí, kteří si odbornost doplňují dálkovým studiem.

Vyučování probíhalo v kmenových učebnách, které odpovídají psychohygienickým požadavkům.

Kabinet zeměpisu je vybaven dostatečným sortimentem nástěnných map. Soubory diapozitivů, které pocházejí ze 70. a 80. let jsou většinou obsahově zastaralé a použitelné jenom částečně. Postupně jsou nakupovány videokazety, které nejsou vytvářeny systematicky pro školní výuku v základní škole. Jejich použití je problematické ještě tím, že televizory nejsou ve všech učebnách. Učebnice mají schvalovací doložku MŠMT ČR. V některých třídách používají žáci starší atlasy, jejichž obsah již neodpovídá realitě (Sovětský svaz, Československá republika).

V průběhu sledovaných hodin se vystřídalo několik vyučovacích metod - samostatná práce s učebnicí a atlasem, dramatizace předpovědi počasí, zajímavě připravené opakování z minulé hodiny. Byly použity nástěnné mapy, učebnice, atlasy a pomůcky, které si učitelé vytvářeli sami.

Učitelé neopomněli srovnávat probírané jevy s místními podmínkami. Správně byla zařazena vstupní i průběžná motivace. Vyučující stále ověřovali, zda žáci učivu rozumějí. Využívali také zkušeností žáků z cest do zahraničí. Není však možné pominout, že v některých hodinách byly zaznamenány metodické nedostatky. Práce s atlasem jako základní pomůckou byla zařazena jenom nedostatečně nebo vůbec, k výkladu byly použity nevhodné pomůcky.

Didaktická technika nebyla použita.

Ve většině hodin se vyučující spokojili v zájmu plynulosti vyučovacího procesu s jednoslovnými reakcemi žáků.

Plánování a příprava výuky zeměpisu jsou velmi dobré. Personální, materiální a psychohygienické podmínky mají průměrnou úroveň. Organizace a metody výuky jsou

velmi rozdílné s převahou pozitiv. Motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou dobré.

Výuka zeměpisu je v souhrnu pozitiv a negativ dobrá.

Dějepis

Hospitace uvedeného předmětu proběhla v 6. a 7. ročníku. Hodinová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu. Členění učiva je v souladu se vzdělávacím programem Základní škola. Oba vyučující mají odbornou i pedagogickou způsobilost pro výuku hospitovaného předmětu.

Plánování a příprava výuky byly prováděny s ohledem na aktuální složení třídy a zabezpečení kontinuity mezi jednotlivými ročníky. Vyučující využívají odbornou literaturu nejen pro vlastní přípravu, ale i ve výuce.

Stanovené cíle sledovaných hodin odpovídaly obsahově a časově učebním osnovám tohoto předmětu. Velmi dobře byla zajištěna návaznost na již probrané učivo individuálním nebo frontálním opakováním se zadáváním problémových otázek. Vhodně volené otázky a forma výkladu nového učiva vzhledem k věku žáků a jejich současným znalostem umožňovala ve většině hodin dosažení stanoveného cíle efektivním způsobem.

Vyučování probíhalo zpravidla v kmenových třídách, které nejsou vybaveny audiovizuální technikou. Při výuce sledovaných hodin nebyla použita. Vyučující měli k dispozici mapy pro probírané tematické celky. Žáci mají pro výuku vhodné učebnice, se kterými ve většině hodin pracují. Používané učebnice velmi významně zkvalitňovaly výuku. Psychohygienické podmínky z hlediska prostoru, estetické výzdoby, základního vybavení třídy byly na běžné úrovni.

Oba vyučující formou problémových a návodných otázek zvyšují aktivitu všech žáků po celou dobu výuky. Odpovědi byly vždy rozebírány a za aktivity celé třídy korigovány. Fungující zpětná vazba vracela vyučující k novému vysvětlení příčin a důsledků probíraných historických jevů. Vhodně bylo využíváno řízeného rozhovoru a problémové otázky jsou vhodně aplikovány při výkladu nové látky.

Vysoká fundovanost vyučujících spojená s jejich zájmem o tento předmět a nenásilnou formou navozená pracovní atmosféra při výuce zvyšovaly celkovou úroveň podmínek pro výuku.

Poměrně kvalitní jsou záznamy žáků v sešitech, které jsou vhodně doplňovány různými mapkami a obrázky. Jejich kontrola byla však zaznamenána pouze při individuálním zkoušení, což má za následek neopravené pravopisné chyby. V průběhu výuky byla zřejmá přirozená autorita obou vyučujících, kladný vztah k žákům a motivační schopnosti pro vyvolání zájmu o probírané učivo. Odpovědi jsou vyžadovány ve větách.

V závěru výuky bylo v několika hodinách sledováno efektivní shrnutí učiva za aktivní účasti některých žáků. V každé hospitované hodině jsou zadávány domácí úkoly.

Jednotlivé vyučovací jednotky byly většinou vhodně připraveny a promyšleny.

Bylo zaznamenáno přirozené navozování mezipředmětových vztahů, přiměřené hodnocení při individuálním zkoušení žáků.

Interakce a komunikace vychází z atmosféry vzájemné důvěry mezi vyučujícími a žáky.

V průběhu výuky byly u některých žáků pozorovány dobré znalosti. Žáci projevovali zájem o vyučovaný předmět a jejich vědomosti byly přiměřené nárokům vyučujících.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny velmi dobře. Materiální podmínky výuky jsou velmi dobré. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny jako vynikající, motivace a hodnocení jako velmi dobré. Interakce a komunikace je hodnocena jako vynikající.

Celkově je výuka dějepisu hodnocena jako velmi dobrá.

Občanská výchova

Hospitace v předmětu byla provedena v 7. - 9. ročníku. Hodinová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu. Členění učiva je v souladu se vzdělávacím programem Základní škola s dotací jedné hodiny týdně.

Výuka probíhala zpravidla v kmenových třídách a byla hospitována u čtyřech vyučujících bez odborné způsobilosti. Jedna vyučující studuje doplňkové pedagogické studium.

Stanovené výukové cíle odpovídají jak standardu vzdělávání, tak aktuálnímu složení třídy.

Prověřování dosavadních znalostí žáků probíhalo individuálním zkoušením i frontálním opakováním učiva. Ve většině hodin byla vyučujícími respektována zásada přiměřenosti s pochvalou za správné odpovědi. V jedné hodině bylo využito aktualizace formou referátu.

Žáci mají k dispozici výukovou literaturu a ve dvou hodinách bylo využíváno video. Obrazovka televizoru byla umístěna velmi nízko pro žáky sedící v zadních lavicích. Učební prostředí pro výuku bylo standardní, v jedné hodině velmi pěkné. Jedna vyučující využila velmi vhodně obrázkové pracovní pomůcky pro lepší orientaci žáků.

Pokyny byly ve většině hodin vydávány srozumitelné, přiměřené věku žáků, možnostem a specifickým podmínkám třídy. Daných cílů výuky bylo s určitým rozdílem efektivit dosaženo. V jedné třídě došlo k narušování výuky špatnou kázní žáků. Ve dvou třídách byl zaznamenán nezáměr některých žáků při provádění zápisů do sešitů. Pokyn vyučující nebyl respektován.

V několika hodinách bylo maximálně efektivně využito pracovního času a učivo bylo interpretováno věcně správně a v souladu s životní praxí. Při výuce byl vytvořen prostor pro samostatnou i skupinovou práci a samostatné aktivní učení. Žáci měli možnost při řešení zadaných úkolů pracovat individuálním tempem. Organizace výuky zpravidla odpovídala psychohygienickým požadavkům. Vyučující uvádějí příklady z praxe, zejména při výkladu nového učiva. Ve dvou hodinách bylo využito vstupních motivačních metod i znalostí žáků z jiných předmětů (biologie, dějepis).

V závěru hodin bylo prováděno shrnutí a upevňování učiva s rozdílnou efektivitou.

Kontinuita mezi jednotlivými ročníky byla zřejmá ve všech sledovaných hodinách. Je zabezpečována tím, že probíráním tematických celků jsou prohlubovány dosavadní vědomosti ze společenskovední oblasti. Rozdíl v přípravě vyučujících byl patrný při samotné výuce, kdy v jedné hodině se nepodařilo stanovit cíl výuky vzhledem k aktuálnímu složení třídy.

Plánování a příprava i materiální podmínky výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny jako dobré, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou velmi dobré.

Předmět občanské výuky je celkově hodnocen jako velmi dobrý.

Výchovy

Sledovány byly hodiny výtvarné, hudební a rodinné výchovy. U všech předmětů byl zjištěn soulad časové dotace s učebním plánem. Tematické plány byly předloženy pouze u dvou vyučujících předmětu rodinná výchova. Absence tematických plánů značně ztěžovala provedení kontroly plnění učebních osnov v jednotlivých předmětech. Rozdělení učiva do jednotlivých ročníků předmětu rodinná výchova, který má integrované pojetí, je uskutečněno ústní dohodou s učiteli na začátku školního roku, řada z nich si témata vybírá dle svého uvážení, kontrola za strany vedení školy v této oblasti je neprůkazná.

Předmět výtvarná výchova je zajištěn 2 vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí, 1 vyučující s pedagogickou způsobilostí a 1 vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti. Prostorná výtvarná učebna, řada výtvarných publikací, vlastní archivy učitelů a další učební pomůcky (videokazety, diapozitivy, apod.) poskytují optimální prostorové i materiální podmínky pro výuku tohoto předmětu. Vystavené výtvarné práce v prostorách školy a v učebnách byly nápadité, barevně i kompozičně dobře zvládnuté.

Předmět hudební výchova vyučují 3 učitelé bez odborné a pedagogické způsobilosti. Učebna hudební výchovy je vybavena na velmi dobré úrovni (kvalitní reprodukční zařízení, gramofon, velká zásoba desek, Orffův instrumentář, piano, elektrické varhany), pro žáky jsou k dispozici zpěvníky, vyučující využívají i další notové materiály.

Rodinnou výchovu vyučuje celkem 5 učitelů. Starší učebnice mají jen žáci 9. ročníku. Pomůcky a materiály pro výuku si připravují učitelé svépomocí.

Psychohygienické podmínky z hlediska prostoru, estetické výzdoby, základního vybavení třídy a subjektivně posouzených světelných a tepelných podmínek byly na běžné úrovni.

Didaktická technika byla využita v hodinách hudební výchovy.

Při výuce všech sledovaných předmětů převládaly frontální postupy, zřídka byla zařazena práce skupinová.

Výtvarné činnosti v hodinách tohoto předmětu byly zaměřeny na osvojování potřebných výtvarných dovedností a technik. Z metod a forem práce využívají vyučující různé hravé činnosti i experimentování. Po seznámení s cílem hodiny a vysvětlení výtvarného postupu pracovali žáci na vlastní práci, kterou učitelé individuálně korigovali. Náměty prací vyžadovaly přemýšlení žáků i fantazii. Pracovní návyky žáků byly na běžné úrovni. Žákům se daří práce dekorativní a prostorové. Na základě kontroly zápisů v třídních knihách, vyhodnocení výtvarných prací žáků i hospitační činnosti lze konstatovat, že doporučený obsah učiva výtvarné výchovy je naplňován.

Z hudebně výchovných činností v hodinách hudební výchovy převažovaly pěvecké a poslechové činnosti. V teoretické krátké části byli žáci seznámeni s některými význačnými světovými hudebními skladateli, hudebními žánry, výročími. Hlasová výchova žáků byla zaměřena na společný jednohlasý zpěv doprovázený magnetofonovou nahrávkou nebo jednoduchým doprovodem na keyboard. Psychohygienické zásady (relaxace, správné sezení při zpěvu, hlasová hygiena) včetně uplatňování intonačních dovedností (měkké nasazení tónu, dýchání, vokalizace, frázování apod.) nebyly v hodinách respektovány. V hodinách dále chyběly např. rytmické i hudebně pohybové činnosti, vokální a instrumentální hry, hry rytmických doprovodů, práce s tóny, motivy a témata, hudebními formami a výrazovými prostředky hudby (s rytmickou, tempovou, dynamickou složkou) apod.

Hospitované hodiny předmětu rodinné výchovy se výrazně lišily. Jedna hodina byla vedena na vynikající úrovni, ostatní byly hodnoceny od velmi dobré až po vyhovující. V jedné hodině byla zaznamenána větší nekázeň žáků. Prověřování dosavadních znalostí žáků probíhalo ve všech hodinách při frontálním opakování učiva. Výkladem objasňovali učitelé nové učivo v souladu s životní praxí, pracovního času bylo využito efektivně jen v některých hodinách. Didaktické situační hry, řízené a spontánní diskuse, práce ve skupinách, videoprogramy a jiné netradiční metody nebyly do hodin zařazeny. Učitelé poskytovali žákům příležitost vyjádřit vlastní názory. Ústní prověřování znalostí žáků nebylo v hodinách realizováno.

Ve sledovaných hodinách se motivace objevovala jen sporadicky, pozitivní hodnocení a pochvala jsou však využívány, občas byli k hodnocení vyzváni i žáci. Spontánnost i kreativita jsou podporovány v hodinách výtvarné výchovy, kde se průběžně objevovaly i motivační prvky.

Při kontrole žákovských knížek žáků v jednotlivých ročnících bylo zjištěno:

- známky z předmětu výtvarná výchova nejsou zapisovány do žákovských knížek žáků,
- v žákovských knížkách byl zapsán nedostatečný počet známek z hudební výchovy pro klasifikaci za první pololetí, tento nesoulad byl potvrzen i v podkladech pro klasifikaci za první pololetí u jedné z vyučujících,
- nízký počet známek za první pololetí a nepodložená klasifikace byla zjištěna u většiny vyučujících předmětu rodinná výchova.

Komunikace se žáky byla ve všech sledovaných hodinách přátelská. Úroveň verbální i neverbální komunikace učitelů byla v převážné míře na velmi dobré úrovni.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako dobré, v oblasti personálních podmínek jsou značné rezervy zejména v hudební výchově, celkově jsou hodnoceny jako dobré. Materiální a psychohygienické podmínky výuky předmětů jsou celkově na velmi dobré úrovni, organizace, formy a metody výuky včetně motivace jsou hodnoceny velmi dobře ve výtvarné výchově, v ostatních předmětech jsou hodnoceny jako dobré. Hodnocení a komunikace žáků v hodinách jsou hodnoceny jako dobré.

Celková úroveň výuky předmětu výtvarná výchova je velmi dobrá, hudební a rodinné výchovy dobrá.

Praktické činnosti

Praktické činnosti jsou na druhém stupni realizovány v souladu se vzdělávacím programem. Časová dotace hodin koresponduje se standardy pro základní školy (6. - 9. ročník - jedna hodina týdně).

V průběhu inspekce byly sledovány vyučovací jednotky u tří vyučujících. V 6. ročníku je výuka zaměřena na základní podmínky pro pěstování rostlin, přípravu půdy pro sadbu, sázení, ošetřování během vegetace a hnojení. Výuka 8. ročníku byla zaměřena u chlapců na práci s kovem a plasty, u děvčat na údržbu oděvů a textilií v domácnosti. Výuka je zabezpečována ve dvou ročnících s odbornou a pedagogickou způsobilostí, jedenkrát bez odborné způsobilosti. To však nemělo vliv na průběh výuky.

Vyučující provádějí před zahájením výuky kontrolu učebny včetně strojního a materiálního vybavení. Zpravidla si zpracovávají písemnou přípravu.

Teoretická část výuky pěstitelství probíhala v malé místnosti, která je v daných podmínkách vhodně esteticky upravena, doplněna tabulí a různými druhy hornin, semen a živočichů. Na regálech a nástěnkách jsou umístěny ukázky zahradní techniky. Vyučující má k dispozici ve výklenku místnosti menší knihovnu s odbornou literaturou. Vedle učebny je přístavek s velmi malou místností, kde jsou v regálech umístěny různé druhy zasázených plodin, které jsou využívány při výuce teorie i praktických činnostech. V letních měsících je výuka zabezpečována na pozemcích v areálu školy.

Žáci jsou seznámeni s cílem výuky a zadaným úkolem, který je ve sledované hodině průběžně plněn. Vyučující vhodně doplňuje výuku praktickou ukázkou za aktivní spolupráce žáků. Postup sadby a sledovaná zjištění si zapisují do sešitů, které jsou pěkně upraveny. Vyučující jejich zápisy kontroluje a opravuje zjištěné nedostatky.

Chlapci 8. ročníku zhotovují kovovou svěrku podle zadané výkresové dokumentace a technologického postupu. Pracoviště je umístěno v klasické třídě, kde jsou umístěny pracovní stoly se svěráky. V zásuvkách jednotlivých stolů je připraveno základní nářadí (pilníky, pilka na kov, kladívko, ruční nůžky na plech). Pro výrobu závitů jsou sadové závitníky a vratidlo vydávány vyučujícím.

Dílna je vybavena nástěnnými obrazy pracovních postupů pro zpracování různých druhů materiálů - např. postup při hoblování a dlabání dřeva, výroba z plastu, lepení materiálů. Vyučující má k dispozici Pracovní listy pro 7. - 9. ročník, které obsahují technologický postup pro zhotovení výrobku a velmi kvalitní výkresovou dokumentaci.

Při práci s plasty používají žáci pod dohledem vyučujícího topné těleso pro nahřívání materiálu. K jeho tvarové úpravě jsou připraveny dřevěné šablony. Žáci pracují samostatně nebo ve skupinách dle zadaných úkolů. Postup práce je kontrolován vyučujícím, který po ukončení zadané činnosti provádí a zaznamenává průběžné hodnocení.

Kladem je velmi kvalitní příprava výkresové dokumentace a pracovních postupů, které obdrží každý žák před zahájením práce. Velmi vhodně jsou připraveny dřevěné šablony pro tvarování plastu. Nedostatkem je, že žáci pracují při práci na vrtačce v nevhodném oblečení (volná trička) a při vrtání otvorů nepoužívají ochranné brýle.

Výuka děvčat 8. ročníku probíhala v učebně, kde jsou rozmístěny šicí stroje. Vyučující nejprve seznámí žákyně s cílem učebního dne. Zadáním konkrétních úkolů a po přidělení pracovních míst sleduje jejich plnění.

Vlastní průběh hospitované výuky respektuje věk a individuální schopnosti žáků. Organizace výuky sledovaných hodin umožňovala žákům pracovat individuálním tempem.

Motivační charakter měla již výzdoba všech dílen kde probíhala výuka, pochvala a hodnocení žáků vyučujícím - dle ročníků a zaměření. Žákům je dána možnost po celkovém hodnocení odnést si svoje výrobky domů. Kladné motivační schopnosti vyučujících se odrazily v zájmu žáků při samostatné pracovní činnosti.

Komunikace vyučujících s žáky byla podnětná a přátelská. U žáků jsou upevňovány tvořivé schopnosti a je vytvářen zodpovědný vztah ke své vlastní činnosti. V rámci zadaných úkolů se učí žáci organizovat svoji činnost.

V závěru hodin bylo prováděno individuální hodnocení a žákům je dán prostor k sebehodnocení.

Členění učiva v hospitované výuce odpovídala osnovám schváleného vzdělávacího programu.

Učebna, která je určena pro výuku pracovních činností dívek (šití), má nevhodně umístěné rozvody kabelů elektrické energie pro šicí stroje, volně položené na podlaze. Po výuce jsou šicí stroje ukládány do příručního skladu.

Plánování a příprava výuky je hodnocena velmi dobře, materiální podmínky jsou dobré, organizace, formy a metody, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny velmi dobře.

Úroveň výuky tohoto předmětu je hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova

Tělesná výchova je zařazena v týdenní dvouhodinové dotaci. Výuka v 6. - 9. ročníku je prováděna odděleně ve skupinách chlapců a dívek. Před vstupem do tělocvičen jsou umístěny oddělené šatny a sprchy pro chlapce a dívky. Pro vyučující je zde umístěn kabinet. Výuka je zabezpečována ve dvou tělocvičnách umístěných v přízemí areálu školy se standardním vybavením. Obě tělocvičny mají skladovací prostory s náradím, které je dle potřeby v průběhu výuky přenášeno.

Hospitace proběhla v 7. - 9. ročníku u čtyř vyučujících v tělocvičně školy. Všichni mají odbornou i pedagogickou způsobilost s dlouholetou zkušeností aktivního provozování a organizování tělovýchovy a sportu. Zařazení tělesné výchovy do rozvrhu je rozloženo v průběhu celého dne. V letošním školním roce byly uspořádány 3 lyžařské výcvikové kurzy,

kontrolou personálního obsazení nebyly zjištěny nedostatky.

Plánování a příprava výuky byla prováděna podle ročníků. Vyučující mají pro jednotlivé vyučovací jednotky připraven přiměřený cíl výuky, který je průběžně naplňován.

Výuka byla zahajována nástupem žáků, následně provedena kontrola docházky a seznámení s průběhem výuky. Ve všech skupinách bylo zabezpečováno důkladné rozcvičení všech žáků. V jedné skupině dívek bylo použito předcvičování žákyní s využitím připravené hudby. Po rozcvičení následovala vlastní výuka.

Při výuce chlapců byly u sprintu zaznamenány technické chyby při nízkých startech, které však vyučující důsledně opravoval. Výuka u děvčat byla zaměřená na nácvik jednotlivých úderů pro odbíjenou, některá děvčata cvičila ve dvojicích. Vyučující důsledně upozorňují na nepřesnosti při prováděných úderech, cvičeních a zadaných úkolech. Další průběh výuky byl standardní s dodržováním psychohygienických pravidel a didaktických zásad. Především bylo dbáno na posloupnost a návaznost metodických řad a postupů.

V závěru hodin jsou zařazovány oblíbené míčové hry (košíková - chlapci, vybíjená - dívky). Při společném nástupu pro zakončení výuky bylo provedeno individuální hodnocení vyučujícím a ponechán prostor pro sebehodnocení žáků. Vyučující využívají povzbuzení, pochvalu, případně upozorňují na nedostatky, kterých se žáci v průběhu hodin dopouští. Hodnocení žáků bylo přiměřené.

Organizace výuky ve všech hospitovaných hodinách odpovídala přiměřenému zatížení žáků, jejich věku, individuálním zvláštnostem a schopnostem. Organizační pokyny byly u chlapců vydávány jasně a srozumitelně. V jedné hodině u dívek byly pokyny méně srozumitelné.

Komunikace a spolupráce vyučujících s žáky byla oboustranně spontánní, založená na důvěře.

Sportovní návyky včetně dodržování pravidel při košíkové a vybíjené i spontánních aktivitách byly na velmi dobré úrovni. Členění učiva odpovídá učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu.

Plánování a příprava výuky je hodnocena velmi dobře, materiální podmínky jsou velmi dobré. Organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny velmi dobře.

Celkové hodnocení výuky tělesné výchovy je velmi dobré.

Informatika

Informatika je ve škole vyučována v rámci volitelných předmětů. V 7. ročníku s jednohodinovou týdenní dotací, v 8. a 9. ročníku s dvouhodinovou týdenní dotací. Obsah zařazeného učiva je v souladu s doporučenou obsahovou náplní předmětu Práce s počítačem pro druhý stupeň základních škol. Členění učiva do jednotlivých ročníků je kontinuálně provedeno podle stoupající náročnosti na znalosti a dovednosti práce s počítačem. Náročnost stanovených výukových cílů u sledovaných vyučovacích jednotek byla přiměřeně zvolena vzhledem ke schopnostem žáků i úrovni technického vybavení.

Výuka probíhá současně ve dvou odděleních. Každé oddělení je umístěno v samostatné počítačové učebně. Obě učebny jsou vybaveny počítači řady 486 a Pentium, které jsou napojeny na síťový rozvod. Většinou každý žák má k dispozici samostatný počítač, čímž se výrazně zvyšuje efektivita práce. V tomto školním roce byla zprovozněna vnitřní informační síť školy a pevnou linkou připojena na Internet. Učebna je využívána i pro výuku jiných předmětů. Na serveru jsou uloženy výukové programy zejména pro výuku přírodovědných předmětů a jazyků. Součástí vybavení učeben jsou jehličkové tiskárny, černobílé skenery a multimediální vybavení. Výukové prostory i pracovní podmínky pro výuku jsou (dle subjektivního

hodnocení) vzhledem k psychohygienickým požadavkům na velmi dobré úrovni.

Výuku informatiky vedou dva vyučující, z nichž ani jeden nemá odpovídající odbornou způsobilost. Tato skutečnost se však v odborném vedení sledované výuky neprojevila. Na základě vnitřní dohody došlo mezi vyučujícími k určité specializaci ve výuce podle jejich zájmového zaměření.

Vyučovací jednotky měly jednoznačně stanovený program s jasným vymezením výukových cílů. Výklad nového učiva byl veden frontálním způsobem s přesnými organizačními pokyny pro koordinaci postupu práce žáků na počítači. Ve výuce s výrazným činnostním charakterem byl uplatňován individuální přístup k žákům, který umožňoval bezprostředně poskytovat pomoc žákům a průběžně kontrolovat a korigovat pracovní postupy žáků. Vyučující tak měli neustále informaci o míře pochopení a zvládnutí zadávaných úkolů žáky. Zadávání otevřených úkolů umožňovalo uplatnit diferenciaci ve výuce. Žákům tak byla dána možnost využít své schopnosti i vlastní tvořivost. Důraz byl kladen na přímé využití získaných poznatků a dovedností v praktických aplikacích. Žáci vyšších ročníků byli efektivně zapojeni do práce na tvorbě internetových www stránek školy.

Mezi výrazné motivační prvky patřilo pozitivně prováděné formativní hodnocení dílčích výsledků činnosti, předávání praktických rad a vlastních zkušeností učitele, provádění závěrečného vyhodnocení pracovních výsledků. U žáků byl cíleně podporován rozvoj jejich metakognitivních procesů a současně byli vedeni k sebereflexi a sebehodnocení své práce. Možnost uplatnění tvůrčích schopností ve smysluplné pracovní činnosti vzbuzovala u žáků výrazný zájem a přinášela uspokojování jejich potřeb.

Komunikace a vzájemná interakce byla většinou zaměřena na informační, koordinační, konzultační a poradenskou oblast ve vztahu k prováděné pracovní činnosti. Vztahy mezi vyučujícími a žáky byly založené na vzájemné důvěře a vytvářely pozitivní zázemí pro dobrou vzájemnou spolupráci. Z jednání žáků bylo patrné uznávání autority učitele, jejich pracovní přístup ukazoval na pozitivní vztah k výuce informatiky.

Plánování a příprava výuky, materiální podmínky, organizace a metody práce, motivace a hodnocení žáků jsou shodně hodnoceny jako vynikající. Personální podmínky jsou dobré, psychohygienické podmínky, komunikace a interakce jsou hodnoceny velmi dobře.

Celkově je kvalita výuky informatiky hodnocena jako vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě uvedených skutečností lze konstatovat, že kvalita vzdělávání na druhém stupni školy má vynikající úroveň v předmětu přírodopis a informatika, velmi dobrou v předmětech český jazyk, matematika, chemie a fyzika, dějepis, občanská výchova, výtvarná výchova. Dobrá úroveň výuky je v předmětech zeměpis, rodinná a hudební výchova a v cizích jazycích. Absence tematických plánů vzhledem k počtu vyučujících ztěžuje ve svém důsledku kontrolní činnost vedení školy.

Celkově je kvalita vzdělávání na prvním stupni školy hodnocena jako dobrá, na druhém stupni školy má velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry byly stanoveny v roce 1998 v souvislosti s konkurzem na místo ředitele

školy. Materiál vychází z analýzy šestiletého období, které jeho zpracování předcházelo a směrem do budoucnosti není přesně ohraničen. Z textu je zřejmé, že vznikl na základě diskusí v pedagogickém sboru. Výuka probíhá podle schváleného učebního plánu Základní škola.

Ve třech oddílech jsou podrobně rozebrány a zdůvodněny záměry školy v oblastech materiálně technického vybavení, výchovně vzdělávacího programu a pedagogického sboru.

Základní materiál, který určuje organizaci školního roku, je nazván Hlavní úkoly školy pro školní rok 1999/2000. Kromě obecných úvah o významu vzdělání, funkci školy a učitelů jsou zde konkretizovány úkoly především v oblasti výchovy a vzdělávání, bezpečnosti práce, kontrolní činnosti, termíny pedagogických rad, třídních schůzek s rodiči a další důležité termíny. V oblasti výchovy jsou uvedeny konkrétní akce, u některých z nich je jméno odpovědného pracovníka. V části pojednávající o vzdělávání je kladen důraz na individualitu žáků a využívání materiálních možností školy ke kvalitní přípravě vyučovacích hodin.

Plán končí přehledem učitelů a jejich odpovědnosti za nejdůležitější oblasti chodu školy.

Z tohoto globálního plánu vycházejí dílčí plány některých úseků - např. školní družiny, program prevence sociálně patologických jevů a zvláště protidrogové prevence, plán školních výletů, předmětových komisí aj.

Vzdělávací nabídku rozšiřují volitelné předměty, které se vyučují již od 7. ročníku. Jejich výběr pokrývá oblast výchov (výtvarné činnosti, sportovní hry), jazykové výuky (konverzace v německém jazyce, anglický jazyk), přírodovědných předmětů (chemicko-biologické praktikum, seminář z ornitologie, zeměpisné praktikum) a 6 oddělení informatiky. Mimořádně velký zájem o informatiku není možné z organizačních důvodů uspokojit. Jako nepovinné předměty se vyučují sportovní hry, kopaná, gymnastika a zdravotní tělesná výchova. Při škole pracuje také pěvecký kroužek. Nabídka volitelných a nepovinných předmětů se částečně obměňuje každý rok. Prioritou v jejich výběru je kromě personálních možností snaha zajistit všestranný rozvoj zájmu žáků.

Individuální vzdělávací plány pro žáky se specifickými poruchami učení a chování jsou zpracovány jen pro 6 žáků z celkového počtu 194, které škola eviduje. Bližší údaje jsou uvedeny v kapitole Další významná zjištění.

Plán vychází z materiálních podmínek školy a určuje reálné cíle.

Plánování je velmi dobré.

Organizování

Škola je zřízena jako příspěvková organizace, její organizační uspořádání a činnost vychází především z organizačního řádu školy. V něm jsou uvedeny a vymezeny kompetence jednotlivých pracovníků dle funkcí (ředitel, zástupci jednotlivých stupňů, třídní učitelé, vyučující, vychovatelky, hospodářka a mzdová účetní, školník, údržbář, uklízečky). Dokument dále uvádí funkce, kterými mohou být zaměstnanci v rámci školy pověřeni, jejich práva a povinnosti.

Součástí organizačního řádu školy je zpracované organizační schéma. Uvedená organizační struktura umožňuje účinné řízení školy i přes skutečnost, že předložený dokument postrádá datum a podpis ředitele školy.

Ředitel školy spolupracuje denně se svými zástupci pro první a druhý stupeň. Každý den před vyučováním probíhá operativní porada. Zápisy z těchto porad nejsou v písemné podobě vedeny. Poradním orgánem vedení je širší zastoupení pracovníků školy při řešení naléhavých a neodkladných úkolů. Podle slov ředitele se jedná především o týmovou práci.

Pedagogické rady jsou svolávány šestkrát v průběhu školního roku a jejich obsah je zaznamenán. V zápisech je uváděn průběh jednání a případně stanovené úkoly pro jednotlivé

pracovníky.

Pro vedení předmětových komisí jsou v jednotlivých předmětech určeni dle předloženého jmenného seznamu pedagogičtí pracovníci. Zápisy z jednání předmětových komisí nejsou vedeny. Vedením metodických sdružení pro základní školu (I. - III. třídy a IV. - V. třídy) jsou pověřeny dvě vyučující, pro obecnou školu (I. - V. třídy) jedna vyučující. Pro začínající pedagogické pracovníky jsou určeni uvádějící učitelé. Škola má drogové preventisty a výchovnou poradkyni rovněž z řad vyučujících.

Pro správu pomůcek a jednotlivých odborných učeben jsou v organizačním řádu uvedeni zodpovídající pedagogičtí pracovníci.

Vyučujícím jsou potřebné informace předávány každý den. Přenos většiny aktuálních organizačních a důležitých informací je prováděn operativně v rámci běžného pracovního kontaktu. Písemná sdělení určená pro všechny pracovníky jsou umístěna na nástěnky ve sborovně. Konkrétní informace pro jednotlivé pracovníky jsou předávány do vymezených zásuvek ve sborovně.

V případě aktuální informace pro žáky jsou používány nástěnky umístěné ve škole. Využíván je i školní rozhlas.

Vzhledem k vysokému počtu tříd byla jejich povinná dokumentace kontrolována namátkově.

Drobné nedostatky jsou zjištěny v katalogových listech a třídním výkazu, kde došlo k přelepování, gumování a přepisování již zapsaných údajů. U některých pozměněných údajů chybí podpis pedagogického pracovníka, který tuto změnu zaznamenal.

Ostatní dokumenty jsou řádně vedeny.

Ochrana osobních dat je zajištěna běžným způsobem a chráněna před případným zneužitím. Kniha úrazů je řádně vedena a obsahuje požadované údaje.

V průběhu listopadu probíhá tzv. plenární schůze, kde je ředitelem školy předána informace o výroční zprávě školy za uplynulý školní rok. Tohoto jednání se zúčastňují zaměstnanci školy a záměci z řad zákonných zástupců.

Informace o činnosti školy a vzdělávacích výsledcích žáků jsou dále předávány zákonným zástupcům žáků na třídních schůzkách, které se konají dvakrát do roka. Individuální jednání, která probíhají se zákonnými zástupci žáků, nejsou zaznamenávána v písemné podobě.

Případné připomínky a náměty zákonných zástupců jsou dle možnosti školy využívány.

Školská rada nebyla pro nezájem rodičů ustavena.

Výsledky práce školy jsou úspěšně prezentovány na veřejnosti především publikacemi v tisku: Krkonošské noviny a Vrchlabský měsíčník. Dále se škola představuje veřejnosti na různých výstavách, kde jsou umístěny výrobky žáků školy. Pod vedením pedagogického pracovníka školy a zájemců z řad žáků je zabezpečována spolupráce v ekologických aktivitách s Krkonošským národním parkem.

Žáci školy jsou zapojeni v projektu Aquatempus. Pod tímto názvem se skrývá monitorování vodního toku Labe od jejího pramene až po přístavní město Hamburk. V uvedeném projektu je zapojeno dalších 24 škol evropských zemí.

Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/1999 obsahuje požadované údaje, které jsou až na uváděné mimoškolní aktivity velmi stručné. To platí především o charakteristice školy, kdy došlo ve školním roce 1997/1998 ke sloučení s dalším subjektem. V předloženém dokumentu není uvedeno datum projednání.

Podněty a připomínky orgánů státní správy a samosprávy k další činnosti školy nebyly zaznamenány.

V průběhu inspekce byly zjištěny organizační nedostatky na prvním stupni školy, které jsou popsány v bodě Organizace, formy a metody a v bodě Péče o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení.

Celkově je kvalita organizačního systému školy vzhledem ke zjištěným formálním nedostatkům a porušení právních předpisů hodnocena jako dobrá. Vnitřní a vnější informační systém je velmi dobrý.

Vedení a motivování pracovníků

Na vedení pedagogických pracovníků se podílí kromě ředitele školy jeho obě zástupkyně. Jejich kompetence při vedení pracovníků jsou jasně vymezeny. Systém řízení pracovníků vychází ze společně přijatých cílů, které navazují na stanovené koncepční záměry. V liberálním stylu řízení je stavěno na vytvořených vztazích vzájemné důvěry. Pracovníci si uvědomují, že vložená důvěra je zavazuje k odpovědnému plnění pracovních povinností a svěřených úkolů. Při předávání úkolů a operativním řešení problémů je upřednostňován přímý osobní kontakt s pracovníky. Nedostatkem tohoto systému vedení pracovníků je nižší míra prokazatelnosti předávání úkolů a jejich kontroly plnění.

Pracovní porady slouží k sjednocování názorů, k přenosu významných informací a hodnocení výsledků výchovně vzdělávací práce. Četnost porad umožňuje dostatečně účinně provádět základní řízení pracovníků. Porady s tematickým zaměřením poskytují prostor pro výměnu názorů a zkušeností mezi učiteli.

Výrazná snaha vedení školy o vytvoření zdravého pracovního prostředí a co nejlepších pracovních podmínek se zřetelně odráží ve stabilitě pedagogického sboru i jeho tvůrčí aktivitě.

Pracovní výsledky a aktivity pedagogických pracovníků jsou průběžně sledovány a v rámci finančních možností školy oceňovány formou diferencovaných nadtarifních složek platu. Diferenciace je prováděna v souladu s přijatými kritérii. Hodnotící kritéria však blíže nespécifikují měřítka pro posouzení náročnosti a kvality, ani způsob sledování jednotlivých uvedených oblastí a jevů.

Náležitá pozornost je věnována dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Z vedeného přehledu o DVPP je zřejmé, že při výběru dalšího vzdělávání je sledována jeho účelnost a využitelnost. Bezprostřední využití poznatků z DVPP bylo pozorováno v oblasti využívání výpočetní techniky.

Vyučujícím bez požadované kvalifikace bylo umožněno doplnit si kvalifikaci studiem. Pro začínající a nové učitele byli písemně ustanoveni uvádějící učitelé.

Sebehodnocení práce školy je pravidelně prováděno na poradě pracovníků v závěru školního roku. Konkrétní vyvození závěrů není písemně provedeno.

Vedení a motivování pracovníků je prováděno na velmi dobré úrovni.

Kontrolní mechanismy

Ucelený systém vnitřní kontrolní činnosti není písemně zpracován. Jednoznačné vymezení rozsahu, formy a četnosti kontrol na jednotlivých úsecích práce školy není stanoveno.

Zásady a zaměření kontrolní činnosti v oblasti výchovně vzdělávací jsou uvedeny v Plánu práce pro školní rok 1999/2000. Plán však již neuvádí, kdo se bude podílet na kontrolní činnosti, jakým způsobem, jak často, kdy a jakou formou bude provedena analýza výsledků kontrolní činnosti.

Na základě vyjádření ředitele školy se na kontrole a hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání i na hodnocení vzdělávací práce učitelů podílí v součinnosti s vedením taktéž metodické orgány. Zápisy z jednání metodických orgánů nebyly předloženy, a proto nelze posoudit účinnost a efektivnost těchto kontrolních mechanismů, které jsou založeny na týmové kontrole práce.

Pro sjednocení a zkvalitnění práce metodických orgánů, práce třídních učitelů, činnosti výchovných poradců a činnosti uvádějících učitelů je využíván souhrn vydaných metodických materiálů. V těchto materiálech jsou v rámci předkládaných úkolů začleněny i úkoly z oblasti kontrolní činnosti. V rozhovorech vedených s vyučujícími bylo ověřeno, že tato kontrolní činnost je prováděna v uváděném rozsahu a k odstranění případných nedostatků jsou průběžně přijímána dostatečně účinná opatření.

Hospitační činnost je prováděna neplánovaně. Četnost prováděných hospitací je velmi nízká a hospitační činnost neumožňuje průběžně porovnávat a hodnotit kvalitu výuky vedené jednotlivými učiteli. Samostatné zápisy z hospitací nebyly v tomto roce pořizovány.

Úroveň vedení základní pedagogické dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy) je kontrolována. Prováděny jsou i kontroly na úseku BOZP. Protokoly z revizí a uskutečněných kontrol vnějšími orgány jsou řádně vedeny. Termíny zajištění předepsaných následných kontrol jsou sledovány.

Systém kontroly provozu školy a jejího hospodaření je dostatečně účinně zajištěn. Kontrola využívání finančních prostředků je průběžně prováděna ředitelem školy.

Hodnocení výsledků výchovně vzdělávací činnosti je prováděno čtvrtletně v rámci pedagogických porad (hlubší analýza výsledků je prováděna každé pololetí).

Hodnocení rozsahu vykonávané práce učitelů je průběžně prováděno podle stanovených a zveřejněných zásad. Kritéria pro hodnocení rozsahu a kvality práce předmětových komisí, práce výchovného poradce, práce třídních učitelů nebyla předložena. Kvalita práce učitelů je především posuzována na základě úrovně výsledků učení žáků. Pro ověření a porovnání úrovně znalostí žáků jsou pravidelně žáci 5. a 9. ročníku testováni v rámci projektu KALIBRO. Sledována je úspěšnost žáků ve vyhlášených školních soutěžích a v přijímacím řízení na střední školy.

Vzhledem k zjištěným nedostatkům v ucelenosti kontrolního systému, nízké prokazatelnosti zavedených kontrolních mechanismů a nedostatečnosti přímé hospitační činnosti je kontrolní systém celkově hodnocen jako vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Při řízení a koordinování práce školy je především využíváno přímého osobního jednání vedení školy s podřízenými pracovníky. V oblasti kontrolního systému byly zjištěny nedostatky, které se týkají především sporadické přímé hospitační činnosti a nízké průkaznosti vykonávané další kontrolní činnosti v důsledku chybějících písemných výstupů. Nedostatky byly zjištěny i v oblasti organizování.

Vnější a vnitřní informační systém a oblast vedení a motivování pracovníků školy jsou hodnoceny velmi dobře.

Celkově je řízení školy prováděno na dobré úrovni.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Funkce výchovného poradce je v tomto školním roce rozdělena mezi dvě učitelky. Obě absolvovaly specializační studium výchovného poradenství. Vzhledem k celkovému počtu žáků ve škole je každé z nich snížena pracovní úvazek o 2 hodiny týdně. Mají přesně rozdělené kompetence, jedna výchovná poradkyně se zabývá problematikou žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování, druhá problematikou volby povolání. Mají stanovené

úřední hodiny na každý čtvrtek od 14 do 16,30 hodin. O úředních hodinách se pravidelně střídají. Plán výchovného poradenství není zpracován.

Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou Trutnov je dle sdělení výchovné poradkyně průměrná. Kromě vyšetřování žáků se pracovnice poradny zúčastnila v tomto školním roce přednášky pro učitele, která se konala v budově školy. Vzhledem k tomu, že kromě vývojových poruch učení a chování nejsou ve škole integrováni žáci s žádným dalším druhem postižení, není navázána spolupráce s žádným speciálně pedagogickým centrem.

Samostatný kabinet výchovného poradenství není zřízen, obě výchovné poradkyně sídlí v kabinetě chemie, kde mají pro potřeby výchovného poradenství vyhrazenou skříňku. Odborná literatura týkající se specifických vývojových poruch učení je ve škole k dispozici.

Letos vychází celkem 108 žáků z 9. ročníku, z nižších ročníků nevychází nikdo. Rodiče všech žáků, kteří splnili 9 let povinné školní docházky v nižším ročníku, požádali vedení školy o umožnění desátého roku školní docházky. Pedagogická rada ve všech případech toto prodloužení školní docházky schválila.

Veškeré materiály týkající se volby povolání jsou vystavovány na nástěnce v pavilonu žáků druhého stupně. V tomto školním roce se vycházející žáci zúčastnili besedy s pracovníkem Úřadu práce Trutnov, besedy s náboráři se dle sdělení výchovných poradkyň na pokyn Školského úřadu Trutnov v tomto školním roce nekonaly.

Výchovné poradkyně se účastní vzdělávacích akcí pořádaných Školskou agenturou Trutnov.

S výchovnými poradkyněmi úzce spolupracuje protidrogová koordinátorka. Předložila kvalitně zpracovaný program v oblasti prevence sociálně patologických jevů. V plánu jsou řešeny: účast preventistky na odborných seminářích, seznámení učitelů s obsahem těchto seminářů, využití nových informací ve výuce, uložení odborné literatury, propagačních materiálů a videotéky, seznamování rodičů s problematikou na třídních schůzkách, spolupráce s domy dětí a mládeže a zájmovými organizacemi. K plánu je přiložen seznam sedmi připravovaných tematických přednášek.

Schránka důvěry je zřízena na obou stupních školy.

Celý systém výchovného poradenství je inspekcí hodnocen velmi dobře.

Péče o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování

Ve škole je celkem integrováno 194 žáků s vývojovými poruchami (22,4 %), což je v porovnání s celostátním průměrem neobvykle mnoho. Z toho vedení školy vykázalo 49 žáků (5,7%), na něž požaduje zvýšený normativ. O tuto skupinu integrovaných žáků pečují pět dyslektických asistentek. Náprava probíhá skupinovou formou jedenkrát týdně v době mimo vyučování. Jednorázová reedukace však není postačující. Aby bylo možné posoudit celkovou úroveň péče o integrované žáky, bylo nejvíce hodin hospitací na prvním stupni provedeno v hodinách českého jazyka. V oblasti péče o integrované zdravotně postižené žáky byly učiněny následující závěry:

1. Není v plném rozsahu plněn Metodický pokyn k integraci zdravotně postižených dětí a žáků do škol a školských zařízení čj. 16 138/98-24 v těchto bodech:
  - není zpracován individuální vzdělávací program pro každého zdravotně postiženého žáka, na něhož škola požaduje zvýšený normativ,
  - u žáků s prokázanou specifickou poruchou učení nejsou v průběhu výuky uplatňovány speciálně pedagogické postupy a zřetele,
  - žáci se specifickou poruchou učení nemají možnost používat při práci dostupné kompenzační pomůcky včetně výpočetní techniky.

2. Není plněn Pokyn MŠMT ČR čj. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými poruchami učení v základních školách v těchto bodech:
  - při zjišťování úrovně žákovských vědomostí a dovedností nejsou voleny takové formy a druhy zkoušení, na něž nemá porucha negativní vliv,
  - v klasifikaci žáků zdravých a postižených ani v množství a rozsahu zadávaných úkolů nejsou mezi oběma skupinami rozdíly,
  - případná pedagogická opatření, která však nejsou zpracována formou individuálního vzdělávacího programu, nejsou projednána s rodiči žáka, takže nelze ověřit, zda souhlasný či nesouhlasný názor rodičů je školou respektován.
3. Jediným druhem reedukační péče je jedenkrát týdně reedukace prováděná proškolenými dyslektickými asistentkami. Speciálně pedagogická péče však musí prolínat celým výchovně vzdělávacím procesem.

Kontrolou třídních knih a katalogových listů bylo dále zjištěno, že někteří žáci s problémy v učení opakují ročník, přestože na konci minulého školního roku prospěli. V těchto případech se jedná o porušení § 10 odst. 7 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění.

V péči o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování byly zjištěny v době inspekce výrazné nedostatky, tato oblast je hodnocena jako ještě vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí ŠÚ Trutnov, které mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 2. 1999, vydané 1. 2. 1999 pod čj. P00/99,
- zřizovací listina ze dne 29. 4. 1998,
- vzdělávací program Základní škola, schválený MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996,
- vzdělávací program Obecná škola, který byl schválen MŠMT ČR pod čj. 24 283/97-20,
- učební dokumenty čj. 18730/91-20,
- Organizační řád a organizačního schéma Vrchlábí, Školní ul.,
- seznam pedagogických pracovníků ZŠ Vrchlábí, Školní ul., pro školní rok 1999/2000,
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy,
- protokoly o komisionálních zkouškách,
- Kniha úrazů ZŠ Vrchlábí, Školní ul.,
- seznam Specifické práce, Metodická sdružení, Drogové preventistky, Výchovné poradkyně, Správa pomůcek a odborných učeben,
- Rozhodnutí ředitele školy o uvolnění žáků z tělesné výchovy,
- Evidence žáků ZŠ Vrchlábí, Školní ul.,
- zápisy z pedagogických rad ZŠ Vrchlábí, Školní ul.,
- Program ZŠ Vrchlábí, Školní ul., v oblasti prevence sociálně patologických jevů, zvláště protidrogové prevence na školní rok 1999/2000,
- Hlavní úkoly pro školní rok 1999/2000 (z 19. 8. 1999, projednány na pedagogické radě 30. 8. 1999),

- Koncepce rozvoje školy (z 27. 4. 1998),
- rozvrh hodin pro školní rok 1999/2000,
- zápisy z porad, zápisy z provedených kontrol a revizí,
- sešit s přehledem hospitační činnosti, sešit evidence aktivit a DVPP, kritéria hodnocení, přehled o úspěšnosti žáků v přijímacím řízení na střední školy,
- výsledky testů projektu KALIBRO,
- Mzdový předpis (z 1. 12. 1994),
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999,
- seznam učebních pomůcek pro výuku anglického a německého jazyka,
- plány předmětových komisí,
- personální dokumentace vyučujících,
- žakovské knížky a sešity žáků,
- kontrolní práce z matematiky a slohové práce žáků druhého stupně za školní rok 1999/2000,
- podkladová inspekční dokumentace,
- hospitační záznamy sledovaných předmětů,
- vyplněné dotazníky ČŠI, které byly rozdány při zahájení inspekce.

ZÁVĚR

Základní škola Vrchlabí, Školní 1336 má v současné době vytvořeny velmi dobré materiální a prostorové podmínky pro realizaci svého poslání. Personální podmínky lze celkově hodnotit jako velmi dobré, rezervy jsou zřejmé při výuce hudební výchovy na druhém stupni školy. Úroveň výuky prvního stupně byla celkově hodnocena jako dobrá, úroveň výuky ve sledovaných předmětech druhého stupně jako velmi dobrá. Rezervy inspekce spatřuje v oblasti plánování a přípravy výuky vzhledem k absenci tematických plánů, a tak obtížné kontrole plnění učebních osnov. Organizace, formy a metody výuky používané na prvním i druhém stupni jsou ve většině případů hodnoceny jako velmi dobré, menší pozornost je ze strany vyučujících věnována úvodní a průběžné motivaci žáků na obou stupních školy, v některých předmětech (rodinná, občanská, hudební výchova) by měla být klasifikace podložena větší počtem známek.

V oblasti řízení chybí ucelený kontrolní systém, který by zahrnoval kontrolní činnost na všech úsecích a ve všech oblastech práce školy. Výrazné nedostatky byly zjištěny v oblasti péče o žáky s vývojovými poruchami učení, která byla hodnocena jako ještě vyhovující.

V průběhu inspekce byly rozdány dotazníky ČŠI určené rodičům žáků školy. Vedení školy bylo při závěrečném projednání výsledků inspekčního zjištění s jejich analýzou seznámeno.

Během inspekce na základě předložených materiálů, pozorováním a pohovory s pracovníky školy nebylo zjištěno neefektivní hospodaření s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu.

Na základě celkového zhodnocení činnosti školy v oblasti vzdělávacího procesu, v oblasti řízení školy a na základě dalších významných zjištění lze celkově práci školy hodnotit jako dobrou.

Pozitiva:

- esteticky a pedagogicky podnětné prostředí všech prostor školy,
- výrazná snaha o vytváření optimálních pracovních podmínek a zdravé pracovní atmosféry,
- vybavení budovy prvním stupněm množstvím didaktických a audiovizuálních pomůcek,
- velmi dobré materiální zázemí výuky předmětů druhého stupně,
- vzorově zařízená odborná učebna přírodopisu,
- zajištění dobrých psychohygienických podmínek výuky střídáním forem a metod práce,
- kontakty školy se zahraničím,
- vstřícný vztah mezi učiteli a žáky,
- kvalitní program prevence sociálně patologických jevů,
- funkční vnější i vnitřní systém školy,
- velmi dobrá úroveň řízení v oblasti vedení a motivování pracovníků školy.

Negativa:

- absence tematických plánů garantující časové rozvržení učiva,
- chybějící funkční kontrolní systém,
- nízká průkaznost a doložitelnost některých řídicích činností prováděných na úseku kontroly,
- sporadická hospitační činnost vedení školy,
- porušení právních předpisů týkajících se délky přestávky a opakování ročníku žáky se specifickými vývojovými poruchami učení, přestože na konci minulého školního roku prospěli,
- nedůsledně kontrolovaný písemný projev žáků,
- porušení zásad psychohygieny ve třech třídách prvního stupně,
- absence relaxačních chviliek v převážné většině sledovaných hodin na prvním stupni,
- nepodepsané dokumenty ředitelem školy,
- nízký počet známek za první pololetí a nepodložená klasifikace žáků z předmětů rodinná a hudební výchova,
- málo časté střídání aktivizujících metod a forem práce,
- opomíjení zápisu klasifikace do žákovských knížek,
- malé využití didaktické techniky,
- chybějící plán výchovného poradenství,
- nedostatečně prokázané speciálně pedagogické postupy a zřetele při výuce žáků se specifickými poruchami učení.

Doporučení:

- rámcově, avšak uceleně zpracovat jednotné tematické plány pro výuku jednotlivých předmětů,
- zajistit ucelenost učebnicových řad,

- důsledně respektovat zásady psychohygieny,
- sjednotit užívání klasifikačních stupňů ve stejných ročnících,
- kritéria pro hodnocení práce učitelů doplnit o měřítko kvality,
- vytvořit ucelený systém kontrolních mechanismů s jednoznačným vymezením kontrolních úkolů a formy výstupů z kontrolní činnosti,
- zpracovat neveřejný plán kontrolní činnosti vedoucích pracovníků,
- zvýšit průkaznost zpětné kontrolní vazby a průkaznost provádění analýzy výsledků kontrol,
- výrazně zvýšit četnost hospitační činnosti,
- důsledně dodržovat metodické pokyny týkající se zdravotně postižených žáků,
- vypracovat plán výchovného poradenství,
- zaměřit činnost metodických orgánů a vedení školy na využívání vyučovacích metod, které by aktivizovaly žáky,
- zařadit do vyučování více názornosti,
- sjednotit požadavky učitelů na formální stránku žákovských prací,
- pro zabezpečení řádné bezpečnosti práce vhodně umístit rozvodné kabely elektrické energie v učebně praktických činnostech dívek (šicí stroje),
- uvádět podpisy ředitele školy a data na dokumentech, které jsou řádně projednán

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

PaedDr. Markéta Stuchlíková

PaedDr. Markéta Stuchlíková, v. r.

Členové týmu	Mgr. Věra Nosková	Mgr. Věra Nosková, v. r.
	Mgr. Dana Janulíková	Mgr. Dana Janulíková, v. r.
	Mgr. Petr Boháč	Mgr. Petr Boháč, v. r.
	Mgr. Jiří Jetel	Mgr. Jiří Jetel, v. r.
	Mgr. Jaroslav Kadlec	Mgr. Jaroslav Kadlec, v. r.

V Jičíně dne 18. dubna 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. května 2000

Razítko

p. Jan Palátka

Jan Palátka, v. r.

Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-05-29	092 126/00-5016
Zřizovatel	2000-05-29	092 126/00-5016

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-------	-----------------------------	------

	Připomínky nebyly podány.
--	---------------------------